

ΕΙΣ ΒΟΛΟΝ

ΚΩΣΤΗ ΛΑΜΠΡΟΥ

Γεννήτρα γῆ, κυματιστά σ' ἐσένα εἶν' ὄλα Ἑλλάδα

.....

..... μὰ ἡ Θεσσαλία καὶ πάντα

Σ' ἐσὲ πρωταναβρύσανε Θεοὶ καὶ ἰσόθεοι, χαῖρε.

(ΠΑΛΑΜΑΣ)

Εἶναι εὐχάριστη, ἀξιοσημείωτη κι' ἀξίεπαινη ἡ πρωτοβουλία ποὺ πῆρε ἡ Λαογραφικὴ Ἑταιρεία τῶν Θεσσαλῶν νὰ γιορτάσῃ τὰ ὀγδοντάχρονα τῆς θεσσαλικῆς ἀπελευθερώσεως ἀπ' τὸν τουρκικὸ ζυγὸ.

Τέτοια ψυχικὰ ἀναγαλλιάσματα, ποὺ μᾶς συγκινοῦν ὅταν μάλιστα κινδυνεύουμε ἀπὸ τῆς ὑλιστικῆς ζωῆς τὴ μηχανοποίηση, εἶναι ἀπαραίτητα γιὰ νὰ κρατοῦν πάντα τὴν ἀλυσίδα τῆς ἱστορίας καὶ τῆς παραδόσεως ἀδιάσπαστη. Τὸ παρελθὸν μὲ τὴ σπουδὴ καὶ τὴ μελέτη εἶναι ἐκεῖνο ποὺ μπορεῖ νὰ μᾶς δημιουργῇ ἕνα φεγγοβόλο μέλλον καὶ νὰ γίνεταὶ ὁ συμπαραστάτης καὶ συμβουλάτορας γιὰ τὶς καινούργιες μᾶς ἐξορμήσεις.

Πανάρχαια εἶναι ἡ ἱστορία τῆς Θεσσαλίας καὶ ἡ μελέτη τῆς σ' ὄλους τοὺς τομεῖς, γεωλογικοὺς, ἀρχαιολογικοὺς καὶ ἱστορικοὺς, φωτίζει διάπλατα τὴν ἱστορία τῆς Ἑλλάδας.

Ὁ Ποιητὴς τὴ δόξα τῆς Θεσσαλίας—χώρας θεῶν, ἡμιθέων καὶ πολεμιστῶν—τὴ βρίσκει πιὸ πολὺ «στὸ χάϊδεμα τοῦ μύθου. . .» μὰ οἱ τελευταῖες ἐρευνες καὶ τ' ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα ποὺ ἔρχονται κάθε λίγο καὶ λιγάκι στὴν ἐπιφάνεια πλαταίνουν τὶς ἱστορικὲς ἀλήθειες ποὺ κρατοῦσε ὡς τώρα κρυμμένες ὁ θεσσαλικὸς χῶρος.

Πελῶρια λίμνη τὸν παλιὸ καιρὸ ἡ Θεσσαλία κυκλῶνεται γύρω ἀπ' τὰ πανύψηλα βουνά, Πήλιο, Κίσσαβο, Ὀλύμπο καὶ σὲ συνέχεια ἀπ' τὴν Πίνδο καὶ τὴν Ὀρθρυ ποὺ κλείνει τὸν κύκλο στὸ στενὸ τοῦ Τρίκερι.

Τὰ νερά τῆς λίμνης τραβιένται στὸ Αἰγαῖο, ὕστερα ἀπὸ ἕνα ἰσχυρὸ σεισμὸ π' ἀνοίγει τὸ στενὸ τῶν Τεμπῶν, χωρίζοντας τ' ἀντικρουστά βουνά τοῦ Ὀλύμπου καὶ τοῦ Κισσάβου.

Πελασγοὶ ὀνομάζονταν οἱ κάτοικοι τῶν προελληνικῶν χρόνων τῆς Θεσσαλίας, γιὰ τ' ὄνομα τῆς ὁποίας πολλὲς ὑπάρχουν ἱστορικὲς ἐκδοχές. Μιά ἀπ' αὐτὲς ἀνατρέχει στοὺς Πετθαλοὺς ποὺ ἦρθαν ἀπ' τὴν Θεσπρωτία τῆς Ἡπείρου.

Δύο ἰσχυρὰ γένη στὰ ἱστορικὰ χρόνια, οἱ Ἀλευάδες καὶ οἱ Σκοπάδες ποὺ ἐξυμνοῦνται ἀπ' τὸν Πίνδαρο καὶ Σιμωνίδη, ἐπικρατοῦν στὴ Θεσσαλία καὶ δίνουν στὴ χώρα τοὺς Ταγούς.

Ἡ αἰώνια διαμάχη κι' οἱ ἀνικανοποίητες φιλαρχικὲς τάσεις στάθηκαν τρανὸ ἐμπόδιο νὰ κατορθώσουν οἱ Θεσσαλοὶ νὰ ἐπιβληθοῦν σὰν ὀργανωμένη δύναμη καὶ νὰ ξεχωρίσουν ἀπ' τ' ἄλλα τμήματα τῆς Ἑλλάδας. Ἐτσι ἡ Θεσσαλία ἀποτέλεσε ἕνα ἰδιότυπο κόσμον μὲ ἰδιότυπα πολιτιστικὰ ἐνδιαφέροντα, τὰ ὁποῖα ξεχωρίζουν στὴν πολυκύμαντη ἀνοδικὴ πολιτιστικὴ καὶ οἰκονομικὴ πορεία τῶν Θεσσαλῶν. Στὰ Μακεδονικὰ καὶ Ρωμαϊκὰ χρόνια διαδραματίζονται σοβαρὰ γεγονότα ποὺ ἐπηρεάζουν ὄχι μόνον τὴν πολιτιστικὴν κι' οἰκονομικὴ ζωὴ τῆς Θεσσαλίας, μὰ κι' ἀνατρέπουν πολλὰς φορὲς κατακτητικὲς προσπάθειες τῶν ἐπιδρομέων.

Ἡ Ἱστορικὴ καὶ Λαογραφικὴ Ἑταιρεία τῶν Θεσσαλῶν, ἀνταποκρινομένη στὴ φωνὴ αὐτῆ τοῦ ἱεροῦ χρέους τῆς πρὸς ἐσᾶς καὶ τοῦ καθήκοντος, ἔρχεται ἐδῶ τώρα πρὸ τοῦ πανσέπτου τούτου Μνημείου σου, ἐνδοξε στρατάρχα Καραϊσκάκη κι' ἀθάνατε τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος νεκρέ, νὰ καταθέσῃ τὸ δάφνινο τοῦτο στέφανο τῆς τιμῆς εἰς αἰωνία μνήμη σου καὶ κλίνοντας τὸ γόνυ εὐλαβῶς πρὸ τῆς ἱερῆς σκιάς σου νὰ σὲ προσφωνήσῃ:

Στρατάρχα τῆς Ρούμελης ἡρωϊκὴ, τέκνον ἀθάνατο τῆς θεσσαλικῆς πατρίδος. Σὺ τοῦ ὁποίου ἡ ἡρωϊκὴ καὶ νικηφόρος δρᾶσις στὰ πεδία τῶν μαχῶν καὶ τὸ δαιμόνιο τῆς στρατηγικῆς σου ἐφώτισαν τὴν πορεία τοῦ ἀγῶνος καὶ ἐλάμπρυναν τὴν ἱστορία τοῦ Ἑθνους.

Καὶ σεῖς ψυχὲς ἡρώων ἄλλων ἀφανῶν, τέκνων τῆς θεσσαλικῆς πατρίδος ἀγαπημένων, ποὺ μὲ τὸ ζεστὸ καὶ τίμιο αἷμα σας ποτίσατε τὴ θεσσαλικὴ τούτη Γῆ, γιὰ νὰ βλαστήσῃ, ἀνθίσῃ καὶ γιγαντωθῇ τὸ δένδρον τῆς ἐλευθερίας, σκιρτήσετε σήμερα ἐκ τῶν ἱερῶν δωμάτων καὶ κατοικητηρίων σας καὶ πετάξετε ἄνωθεν τοῦ ἱεροῦ τούτου χώρου, γιὰ νὰ δῆτε τοὺς γύρωθεν αὐτοῦ συναγμένους εὐλαβεῖς προσκυνητὰς συμπατριώτας σας, καίγοντας λιβανωτὸ κι' ἀναπέμποντας εὐχὲς καὶ δεήσεις πρὸς τὸν ὕψιστον, γιὰ σᾶς, τοὺς θυσιασθέντας στὸ βωμὸ τῆς Ἑλληνικῆς πατρίδος, γιὰ νὰ χαρίσετε σ' ἐμᾶς τοὺς ἐπιζῶντας, τὸ ἀτίμητον τοῦτο θεῖο δῶρον κι' ὑπέρτατον ἀνθρώπινο ἀγαθὸ τῆς Ἑλευθερίας.

Ναί, ψυχὲς ἡρώων ἀγαπημένων! Δεχθῆτε τὶς εὐχὲς μᾶς αὐτὲς καὶ τὶς προσευχὲς μᾶς, ἀλλὰ καὶ τὴν αἴτησι τῆς συγγνώμης μᾶς, γιὰ τὶς τυχόν πρὸς ἐσᾶς παραλείψεις μᾶς. Γιατὶ ἴσως, μέσα στὴ δίνη τῶν καθημερινῶν μᾶς βιοποριστικῶν φροντίδων κι' ἀναγκῶν, νὰ μὴν ἠμπορέσαμε νὰ ἐκπληρώσουμε κατὰ καιροὺς τὸ πρὸς ἐσᾶς ὀφειλόμενο ἱερό μᾶς χρέος σὲ ὄλη αὐτοῦ τὴν ἔκτασι.

Σεῖς ὅμως, ἰστάμενοι ὑπεράνω τοῦ γηίνου τούτου κόσμου, μέσα στὶς νεφέλες τοῦ ἰδεώδους καὶ τῆς ἀληθινῆς ζωῆς, πάνω στοὺς κόσμους τῆς πνευματικῆς χαρᾶς καὶ τῆς αἰωνίας γαλήνης, θὰ συγχωρήσετε ἐμᾶς τοὺς ἐπιζῶντας γιὰ τὶς τυχόν αὐτὲς πρὸς ἐσᾶς κατὰ καιροὺς παραλείψεις μᾶς καὶ θὰ δεχθῆτε, μᾶς μὲ τὸν στέφανο τοῦτο τῆς βαθυτάτης εὐλαβείας μᾶς καὶ τὴν ἔκφρασι τῆς αἰωνίας ἐδνωμοσύνης μᾶς, γιὰ τὴ μεγάλην κι' ἡρωϊκὴν σας θυσία!

Αἰωνία ἡ μνήμη σου, Στρατάρχα Καραϊσκάκη ἡρωϊκὴ!

Καὶ σεῖς ἀθάνατοι νεκροὶ τῆς θεσσαλικῆς πατρίδος ἀγαπημένοι, αἰωνία ἡ μνήμη σας!

Αὐτὴ καὶ ἡ δόξα σας πάντα θὰ μᾶς συγκινῇ, θὰ μᾶς ἐμπνέη καὶ θὰ μᾶς παραδειγματίζῃ!

Αἰωνία ἡ μνήμη σας!

*

ΕΙΣ ΒΕΛΕΣΤΙΝΟΝ

Ἐμίλησαν οἱ :

Ἄποστολος Παπαγεωργίου – Φιλώτας, Στρατηγὸς

Γεώργιος Χατζηκώστας, Ἱστοριοδίφης – Συγγραφεὺς

κ α ι

Ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Κοινότητος Βελεστίνου

Στή Βυζαντινή εποχή απ' τή Φραγκοκρατία και δώθε γίνεται ή Θεσσαλία ό καταποτήρας όλων τών λογής κατακτητών που ξεκινούν όλοι απ' τόν μουντό Βορρά νά κουρσέψουν τόν πολύκαρπο, ποταμοθρεμμένο χώμα της, ώσπου σκοτεινή κι' άραχνη πλάκωσε ή μακραίωνη νύχτα τών Όσμανλίδων. Όσο περνούσαν τά χρόνια τής τουρκικής σκλαβιάς στη Θεσσαλία, τόσο και τά δεσμά γίνονταν σφιχτότερα αλλά κι' οί ρωγμές πληθαιναν στην Όθωμανική αυτοκρατορία.

Ό αναπάντεχος θάνατος τού Ρήγα Βελεστινλή, τού ύπεροχου αὐτοῦ Θεσσαλοῦ πρωταγωνιστῆ καί πρωτομάλητῆς λευθεριάς, άνέστειλε γιά άρκετόν καιρό τόν τολμηρό σχέδιο τού Έλευθερωτοῦ καί μοιραία συνέπεια ήταν νά μή μπορέση ή Θεσσαλία οὔτε κατά τήν Έθνεγερσία τού 1821 νά βρῆ τόν λυτρωμό της, έστω κι' άν αὐτή μέ τόν περίφημο άρματωλισμό της εἶχε προλειάνει σοβαρά τόν έδαφος.

Όταν ή Έλληνική επανάσταση φούντωσε, ή Θεσσαλία εἶνε ό διάδρομος κάθε τουρκικής στρατιάς, πού κατευθύνονταν γιά τήν Πελοπόννησο· όχι φυσικά άνενόχλητα.

Οί επαναστατικές προσπάθειες, οί ξεσηκωμοί τού Πηλίου, πού άντικειμενικό σκοπό είχαν τήν κατάληψη τού Βόλου καί τού Βελεστίνου απ' τόν 1821 ως τόν 1827 σημειώσαν άποτυχίες καί μύριες καταστροφές γνώρισαν οί επαναστατημένες περιοχές.

Τελείωσε ή Έλληνική επανάσταση, σχηματίζεται ό πρώτος πυρήνας τής Έλευθερης Έλλάδας κ' ή Θεσσαλία μένει τουρκοκρατούμένη.

Υστερα από πολλά χρόνια, τόν 1841, όταν ή Γαλλία προσπαθῆ νά καταικήση τήν άγγλική άδιαλλαξία, γιά τήν αναγνώριση τών δικαιωμάτων τού Μεχμέτ-Άλη στην Αίγυπτο (ύστερα απ' τόν Τουρκοαιγυπτιακό πόλεμο τού 1829) οί ελληνικές ελπίδες γιά τήν ίκανοποίηση τών εθνικών μας βλέψεων αναφτερόνται. Τήν εποχή κείνη οί Σφακιανοί καί Κρήτες μέ τήν υποστήριξη τής Έλευθερης Έλλάδας επαναστατούν κι' ό ταγματάρχης Βελέντζας εισβάλλει στη Θεσσαλία. Τό πραξικόπημα τού γενναίου αὐτοῦ αξιωματικοῦ βρίσκει άπήχηση στό θεσσαλικό πληθυσμό πού μ' ένθουσιασμό τρέχει νά πλαισιώση τόν Βελέντζα. Η αιώνια όμως διπλωματική διεκυστίνδα πού παίζονταν πάντοτε σέ βάρος τής Έλλάδας από μέρος τών ισχυρών Εὐρωπαϊών ματαιώσε τά εθνικοαπελευθερωτικά μας σχέδια. Έτσι σβήνουν οί επαναστατικές έστίες πού είχαν δημιουργηθῆ στη σκλαβωμένη μας χώρα καί στη Θεσσαλία, φυσικά.

Άργότερα απ' τίς άρχές τού 1852 επικρατεῖ μεγάλος αναβρασμός στην Αθήνα καί σ' όλόκληρη τήν Έλλάδα. Η επανάσταση τού Μαυροβουνίου δημιουργεί άναταραχή καί σ' άλλα κράτη τών Βαλκανίων. Η ελληνική κυβέρνηση στό γέρμα τού 1853 παρ' όλες τίς πιέσεις πού δέχεται απ' τούς ισχυρούς τής ήμέρας, δίνοντας όμως διέξοδο στις λαϊκές διαμαρτυρίες, εὖνοει τήν εξέγερση καί βοηθάει μέ άνταρτικά σώματα πού θά εισβάλλουν στην Ήπειρο καί Θεσσαλία.

Απ' τόν τέλος τού 1853 οργανώνεται ή επανάσταση καί στό Πήλιο, πού άνάμεσα στους άλλους τή βοηθάνε ό καθηγητής Φίλιππος Ίωάννου, ό θεολόγος Θεόκλητος Φαρμακίδης κι' οί Πηλιορείτες Χρόνης καί Βαρκῆς Μαστέκης.

Στίς 15 τού Γενάρη 1854 στό Ραδοβίτσι τής Ήπειρου άρχινάει ή επανάσταση γιά νά έπεκταθῆ στις άρχές τού Φλεβάρη καί στη Θεσσαλία, ύστερα απ' τήν είσοδο τών έθελοντικών σωμάτων απ' τή Λαμία.

Στήν Καλαμπάκα ό Χριστόδουλος Χατζη-Πέτρος, στό Βελέσι Καρδίτσας ό Φροσκληάς γράφουν όλιγοήμερες ιστορικές σελίδες πού θυμίζουν Θερμοπύλες. Μάχες γίνονται τόν 1854 στόν Πλάτανο Αλμυροῦ, στό Φανάρι Καρ-

δίτσας καί τήν περιοχή τού Βόλου καί τή φορά όμως αὐτή τίποτα δέν γίνεται γιά τόν ξεσκλάβωμα τής Θεσσαλίας.

Στους σκλαβωμένους όμως Θεσσαλοῦς άσβεστη κρατιέται ή φλόγα πού τήν τροφοδοτεῖ κι' ό πόθος τής έλευθερης πατρίδας, νά ιδῆ μιá ώρα άρχύτερα στους κόλπους της τήν πονεμένη αὐταδέλφη της.

Τά προμηνύματα καινούργιου θεσσαλικού ξεσηκωμοῦ άρχινάνε νά γίνονται πυκνότερα κι' άνταριάζουν πάλι τόν μουντό όρίζοντα τής δουλωμένης χώρας. Από τόν 1875 άρχίζει νά γίνεται όξύτερη ή ανατολική κρίση μέ τήν επανάσταση τών Χριστιανών τής Έρζεγοβίνης. Η ίδια τροχόπηδη τών ισχυρών καί πάλι εξακολουθεῖ γιά τή δικαίωση τών ελληνικών διεκδικήσεων.

Τίποτα όμως δέν είναι ίκανό νά κρατήση οὔτε τήν ύπόδουλη Θεσσαλία, οὔτε τήν έλευθερη Έλλάδα απ' τόν νά πάρουν τή μεγάλη άπόφαση, πού καταλήγει στην επανάσταση τού 1878, ή όποία θά παίξει άποφασιστικό ρόλο στην άπελευθέρωση τής Θεσσαλίας.

Έθελοντικά σώματα μέ τήν έγκριση τού Πρωθυπουργοῦ Κουμουνοδούρου καταρτίζονται απ' τόν Ζήσιμο Μπαστέκη, τόν Ν. Γατζόπουλο καί τόν Θ. Άφεντούλη στην Αθήνα από Πηλιορείτες κι' άλλους Έλλαδικούς σπουδαστές πού θά δράσουν άργότερα στη Θεσσαλία.

Οί άνταρτικές ομάδες στό θεσσαλικό χώρο άρχίζουν τή δράση τους μέ πρώτη εκδήλωση τή μάχη στη θέση «Παναγίας-Πουρνάρι ή Χτένι τού Πηλίου», κοντά στό μοναστήρι τής Σουρβιάς.

Οί πυρπολήσεις τού Πλατάνου, τής Ραψάνης, τής Καρυάς, τού Λιτοχώρου καί πολλών άλλων χωριών τής θεσσαλικής πεδιάδος, οί σφαγές τής Βουλγαρινῆς καί Άγιάς, έδειξαν καί τότε, ότι οί κάτοικοι τής Θεσσαλίας τίποτε δέ λογάριαζαν μπροστά στη λευτεριά τους.

Η επανάσταση τού 1878 πού εἶχε κέντρο τόν Αλμυρό καί τόν Πήλιο, στό όποιο εἶχε σχηματισθῆ (μέ έδρα τή Μακρινίτσα) καί προσωρινή κυβέρνηση, γενικεύεται τόν Γενάρη τού 1878 καί τερματίζεται τόν Άπρίλη τού ίδιου χρόνου ύστερα από μεσολάβηση τής Άγγλίας, πού υποσχέθηκε νά υποστηρίξει τά δίκαια τών Θεσσαλών στό μελλοντικό εὐρωπαϊκό συνέδριο.

Η επανάσταση τού 1878, στην όποία πήρε ενεργό μέρος κι' ή Έλληνική κυβέρνηση, μᾶς έδωσε ύπέροχες εἰκόνες αὐτοθυσίας καί μαχητικότητας τού θεσσαλικού λαοῦ πού ζητοῦσε τόν λυτρωμό του.

Ίδιαίτερης μνείας καί αξιολογήσεως είναι οί μάχες πού έγιναν στην περιοχή Αλμυροῦ καί Μακρινίτσας, ή μάχη Ξενιάς (20-1-1878) καί Πλατάνου (20-2-1878), στις όποιες ό Θ. Βελέντζας ήταν ξεχωριστή μορφή τού άγώνα. Άκολουθοῦν ιστορικά γεγονότα πού λαμπρύνουν τήν ιστορία τού θεσσαλικού άπελευθερωτικοῦ άγώνα.

Τόν στρατιωτικό σώμα τού Αλμυροῦ, όταν χάθηκε εκεί ό άγώνας μέ τούς σωματάρχες Θ. Βελέντζα, Περίτση, Νικολαΐδη, Μπασδέκη καί Γαρέφη μέ δυνάμεις πηλιορείτικες κι' άλλες μικρές παρόμοιες πού αποβιβάσθηκαν απ' τήν έλευθερη Έλλάδα, έδωκαν τίς ήρωϊκές μάχες τής Μακρινίτσας (16-17 Μαρτίου 1878) πού ήταν καί θά παραμείνουν ιστορικά γεγονότα άνάτερως περιγραφῆς, όπως κι' ή πρώτη μάχη τής Μακρινίτσας (6-2-1878.)

Ανάμεσα στους σωματάρχες πού πήραν μέρος στην τελευταία μάχη τής Μακρινίτσας αναφέρονται κι' οί σωματάρχες Λελοῦδας, Μήτσας, Άντωνόπουλος, Γίδας, Κατάλης κι' άλλοι.

Αξιωμαθόνετες επίσης είναι οί μάχες τής Άγιάς (1 Μαρτίου 1878), καί τής Ματαράγκας (14 Μαρτίου 1878), στην όποία δεσπόζει ή μορφή τού λοχαγοῦ Κ. Ίσχομαχου καί τών τότε ύπαξιωματικών Τερτίπη καί Λαΐου, καί τής Σέκλιζας.

Στην πρώτη μάχη τῆς Μακρινίτσας, ἀνάμεσα στοὺς ἄλλους ξεχωρίζει ἡ Μαργαρίτα Μπαστέκη-Μαλιούφα, ιδιαίτερη γυναικεία φυσιογνωμία τῶν νεωτέρων χρόνων τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως κι' ἡ γριά Σουΐταινα κι' ἄλλες Μακρινιτσιώτισσες. Στὶς ἐπιχειρήσεις αὐτὲς σκοτώθηκε κι' ὁ φιλέλληνας Ἄγγλος ἀνταποκριτῆς τῶν «Καιρῶν» τοῦ Λονδίνου Κάρολος Ὕγλ.

Ὅσο κι' ἂν δὲν χάρισε ἄμεσα τὴν Ἐλευθερία τῆς Θεσσαλίας ἡ ἐπανάσταση τοῦ 1878 ποὺ ἐκφυλίστηκε τὸν Ἀπρίλη τοῦ ἴδιου χρόνου, ἔγινε ὡστόσο ἀφορμὴ ν' ἀποφασισθῆ ἡ προσάρτηση τῆς Θεσσαλίας στὴν Ἑλλάδα.

Στὴ Βερολίνο συνθήκη τοῦ Ἰουλίου 1878 μὲ τὸ ἄρθρο 13 τῆς συνθήκης προσκαλοῦνταν ἡ «Ἐπισημὴ Πύλη» νὰ παραχωρήσῃ στὴν Ἑλλάδα τὴ Θεσσαλία καὶ μέρος τῆς Ἡπείρου (τὸ νομὸ Ἄρτας).

Στις 24 τοῦ Ἰουνίου 1881 ἀρχίζει ἡ ἀποχώρηση τῶν τουρκικῶν στρατευμάτων ἀπ' τὴν Ἄρτα καὶ στὶς 2 τοῦ Νοέμβριου τοῦ ἴδιου χρόνου ὀλοκληρώνεται ἡ ἐκκένωση τῆς Θεσσαλίας μὲ τὴν παράδοση τῆς πόλεως τοῦ Βόλου καὶ τῆς περιοχῆς στὶς ἑλληνικὲς ἀρχές.

Ἔστερα ἀπὸ πέντε αἰῶνες τουρκικῆς σκλαβιάς ἡ Θεσσαλία ξαναγυρίζει στὴν ἀγκαλιὰ τῆς ἐλεύθερης μητέρας Ἑλλάδας καὶ συνταυτίζει μ' αὐτὴ στὸ ἐξῆς τὸ μέλλον τῆς.

*

ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΟΝΤΑΡΑΤΟΥ

Κύριε Νομάρχα,

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες καὶ Κύριοι,

Πραγματικὰ ἡ σημερινὴ ἡμέρα ποὺ συμπύπτει μὲ τὰ 80χρονα τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Θεσσαλίας ἀπὸ τὸν Τουρκικὸν ζυγὸν εἶναι ἓνα μεγάλο γεγονός καὶ γίνεται ἀκόμα μεγαλύτερον ἂν ἀναλογισθῶμεν, ὅτι χρειάστηκαν 60 ὀλόκληρα χρόνια ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως νὰ ἐνωθῆ ἡ Θεσσαλία μὲ τὸ ὑπόλοιπον ἐλεύθερον Ἑλληνικὸν Κράτος.

Κανένας δὲν δύναται νὰ ξεχάσῃ τοὺς ἀγῶνας τῶν Θεσσαλῶν καὶ ιδιαίτέρως τῶν συμπατριωτῶν μας, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1878, ἦτις ὑπῆρξε ὁ πρόδρομος τῆς θεσσαλικῆς ἀπελευθερώσεως, ἔδωσαν τὴν ὄρμη καὶ τὸ τίμιον αἷμα τῶν χάριν τῆς ἐλευθερίας τῆς Θεσσαλίας.

Αἰωνία τοὺς ἡ μνήμη!

Ἡ Ἱστορικὴ καὶ Λαογραφικὴ Ἑταιρεία τῶν Θεσσαλῶν, τὸ λαμπρὸν αὐτὸ πνευματικὸν Ἰδρυμα πρέπει νὰ σεμνύνηται διὰ τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ὀργανώσεως τῶν Πανθεσσαλικῶν ἑορτῶν, διὰ τὸ ἐξοχὸν πατριωτικὸν αὐτὸ γεγονός. Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ καθ' ἣν ἡ Λαογραφικὴ Ἑταιρεία τῶν Θεσσαλῶν πρωτοστατεῖ εἰς τοιοῦτου εἴδους πνευματικὰς καὶ πατριωτικὰς ἐξάρσεις καὶ θὰ πρέπει νὰ τῆς χρεωστώμεν χάριν δι' αὐτό.

Εὐχομαι ἐκ βάθους καρδίας, ἵνα ἅπαντες οἱ παριστάμενοι ἀξιοθῶμεν νὰ ἐορτάσωμεν καὶ τὰ 100χρονα τῆς Θεσσαλικῆς ἀπελευθερώσεως.

*Ακολουθῶς ὠμίλησαν οἱ κ.κ.

Ἰωάννης Γκλαβάνης, Ἐπουργὸς-Βουλευτῆς Μαγνησίας

Γεώργιος Παπαδάκος, Νομάρχης Μαγνησίας

Σωκράτης Κ. Βαμβάκος, Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Ἱστορικῆς καὶ Λαογραφικῆς Ἑταιρείας τῶν Θεσσαλῶν.

ΕΙΣ ΜΗΛΕΑΣ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

Κυρία καὶ Κύριοι,

Μεγάλῃ χαρᾷ καὶ συγκίνησις συνέχει τὰς καρδίας τῶν συμπατριωτῶν μου καὶ ἐμοῦ, διὰ τὴν τιμὴν ἡ ὁποία προσδίδεται σήμερον εἰς τὴν ἱστορικὴν μας κωμόπολιν, τὰς Μηλέας, ἐκ τῆς ἐπισκέψεως κλιμακίου διακεκριμένων μελῶν τῆς Ἱστορικῆς καὶ Λαογραφικῆς Ἑταιρείας τῶν Θεσσαλῶν, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει ὀγδοηκονταετίας ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Θεσσαλίας.

Συγκεντρωμένοι ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ τούτου χώρου τῆς βιβλιοθήκης (ΨΥΧΗΣ ΑΚΟΣ) τῶν ἀειμνήστων διδασκάλων τοῦ γένους Ἀνθίμου Γαζῆ, Γρηγορίου Κωνσταντᾶ καὶ Δανιὴλ Φιλιππίδου, αἰσθανόμεθα ρίγη συγκινήσεως ἀτενίζοντες τὴν σημαίαν ταύτην τῆς ἐπαναστάσεως τὴν ὁποίαν ὕψωσαν οἱ διδάσκαλοι οὗτοι κατὰ τὸ 1821 ἐνταῦθα καὶ ἠγωνίσθησαν μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων διὰ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἔθνους μας.

Αἷμα πολὺ, ἀγῶνες σκληροὶ καὶ ἄφθονα δάκρυα, δὲν ἔφερον τότε καὶ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Θεσσαλίας μας, ἡ ὁποία ἐξηκολούθησε νὰ στενάξῃ ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς δουλείας. Ὁ Ἀνθιμος Γαζῆς ἀπέθνησκε ἐν Σύρᾳ, ὁ δὲ Κωνσταντᾶς, ἐπιστρέψας ἐν τῇ δούλῃ Πατρίδι του ἐξηκολούθησε νὰ διδάσκῃ μέχρι τοῦ 1844 τὰ σκλαβωμένα εἰσέτι Ἑλληνόπουλα.

Δὲν ηὔτύχησαν ἀμφότεροι νὰ ἴδωσι ἐλευθέραν τὴν Θεσσαλίαν καὶ τὴν ιδιαίτέραν τῶν Πατρίδα· ἔφυγον ἐκ τοῦ κόσμου τούτου μὲ τὸ πικρὸν παράπονον ὅτι ἀφίνουν τὴν Πατρίδα τῶν ἐν τῇ δουλείᾳ.

Τοὺς ἀγῶνας ὅμως αὐτῶν ἐξηκολούθησαν οἱ ἡρωϊκοὶ Θετταλομάγνητες μετὰ τῶν ὁποίων καὶ οἱ ἐκ Μηλεῶν καταγόμενοι ὀπλαρχηγοὶ Γαρεφαῖοι, μὲ πίστιν διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῶν.

Ἡ Θεσσαλία μας, ἐλευθέρᾳ πλέον ἀπὸ τοῦ 1882, τιμᾷ καὶ γεραίρει πάντας τοὺς ἀγωνισθέντας διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς. Ἀπὸ ὀγδοηκονταετίας ἀναπνέομεν τὸν ἐλεύθερον ἀέρα τῆς Πατρίδος μας καὶ ἀπολαμβάνομεν τοὺς γλυκεῖς καρποὺς τοῦ δένδρου τῆς ἐλευθερίας, τὸ ὁποῖον μὲ τόσα δάκρυα καὶ αἷμα ἐπότισαν οἱ Πατέρες μας.

Ἰστάμενοι μὲ σεβασμὸν πρὸ τοῦ ἐπιτραχηλίου τούτου τοῦ Ἀνθίμου Γαζῆ, τὸ ὁποῖον ἐφόρει ὅταν ηὔλογε τοὺς ἀγῶνας τοῦ ἔθνους μας καὶ τῆς τραπέζης ταύτης τοῦ σοφοῦ διδασκάλου Γρηγορίου Κωνσταντᾶ, τὴν ὁποίαν ἐχρησιμοποιοῖ ὡς γραφεῖον καὶ κλίνην, ἄς εἴπομεν:

Πατέρες πατέρων, χαρῆτε. Ἡ πατρίς μας πλέον εἶναι ἐλευθέρᾳ. . .

Ἰδοὺ εἰς μαρτυρίαν ἡ πλειὰς αὐτῆ τῶν Θεσσαλῶν καὶ λοιπῶν Ἑλλήνων προσκυνητῶν ἠνωμένη μεθ' ἡμῶν φέρει τὸν χαρμόσυνον αὐτὸν χαιρετισμὸν εἰς τὰς ἱεράς σκιάς σας.

Τοὺς εὐχαριστοῦμεν ἐκ βάθους καρδίας ἡμῶν, διότι εἶχον τὴν ἱεράν αὐτὴν ἔμπνευσιν νὰ ἐπισκεφθῶσι καὶ τὴν ἱστορικὴν ταύτην κωμόπολιν μας καὶ εἰδικῶς τὸν ἱερὸν τοῦτον χώρον, ἵνα ἐν χαρᾷ καὶ ἀγαλλιᾶσαι συνεορτάσωμεν τὰ ὀγδοηκοντᾶχρονα τῆς ἐλευθερίας μας.

Παρακαλῶ θερμῶς τὸν ἀξιότιμον Κύριον Γεώργιον Χατζηκώσταν ὅπως λάβῃ τὸν λόγον.

*Ακολούθησε ὁμιλία τοῦ

κ. Γεωργίου Χατζηκώστα, Ἱστοριοδίφου - Συγγραφέως.